

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes. The author argues that a one-size-fits-all approach to education is not only ineffective but also disrespectful to the diverse cultures of our world.

In the second part, the author explores the challenges of conducting research in non-Western contexts. One major challenge is the lack of standardized methodologies. What works in one culture may not work in another. For example, the use of individual interviews, which is common in Western research, may be less effective in collectivist cultures where group harmony is valued. The author suggests that researchers should adopt a more flexible and context-specific approach to data collection.

The third part of the paper focuses on the ethical considerations of cross-cultural research. It emphasizes the importance of obtaining informed consent from participants, which may require a different understanding of what constitutes informed consent in different cultures. The author also discusses the potential for exploitation of vulnerable populations and the need for researchers to ensure that their work benefits the communities they are studying.

Finally, the author concludes by calling for a more inclusive and collaborative approach to research. This involves not only listening to the voices of researchers from diverse backgrounds but also involving community members in the research process. By working together, we can develop a more comprehensive and culturally sensitive understanding of the world around us.

John Steinbeck • Ay Batarken

The Moon is Down

© 1942 John Steinbeck; (renewed) 1970 Elaine Steinbeck,
Thom Steinbeck, John Steinbeck IV

Bu kitabın yayın hakları AnatoliaTelif Hakları Ajansı aracılığıyla
McIntosh & Otis, Inc.'den alınmıştır.

İletişim Yayınları 3627 • Dünya Edebiyatı 342

ISBN-13: 978-975-05-3914-5

© 2025 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2025, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Güneş Akkor

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ George Bellows, "Almanların Gelişi", 1918

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Berfin İnan

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6

Bağcılar 34218 İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

John Steinbeck

Ay Batarken

The Moon is Down

ÇEVİREN **Aslı Biçen**

JOHN STEINBECK 27 Şubat 1902'de Salinas, Kaliforniya'da doğdu. Çocukluğunda, yaz tatillerinde Salinas civarındaki çiftliklerde çalıştı. Salinas Lisesi'nden mezun olduktan sonra 1920 ve 1926 yılları arasında Stanford Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı bölümünde okudu fakat mezun olmadan okuldan ayrıldı. Uzun süre işçilik yaptı, turist rehberi olarak çalıştı. İlk kitabı *Altın Kupa* 1929'da yayımlandı. 1930'da Carol Henning'le evlendi. İlk kitabını *Cennet Çayırı* (1932), *Al Midilli* (1933) ve *Bilinmeyen Bir Tanrıya* (1933) takip etti. Satış başarısı yakalayan ve kendisine ün kazandıran kitabı ise *Yukarı Mahalle* (1935) oldu. Bu yıllarda, Büyük Buhran ve çiftçileri zor durumda bırakan toz fırtınaları Steinbeck'in kitaplarında önemli bir yer tutmaya başladı. *Bitmeyen Kavg*a (1936), *Fareler ve İnsanlar* (1937) ve *Gazap Üzümleri* (1939) eleştirmenler, okuyucular tarafından büyük bir ilgiyle karşılandı. *Gazap Üzümleri* 1940 Pulitzer Ödülü'ne ve Ulusal Kitap Ödülü'ne layık görüldü. Romanlarının yanı sıra *Krizantemler* (1937) ve *Uzun Vadi* (1938) adlı öyküleri yayımlandı. Bu dönemde biyolog Ed Ricketts'le kurduğu dostluk, Steinbeck'e kitap yazmak için maddi ve manevi desteği sağladı. 1941'de biyolog arkadaşına yardım etmek için Meksika'ya gitti ve bu seyahat, kitapları için önemli bir kaynak oldu. 1930'lu yılların ikinci yarısında yakaladığı başarıyı, 1942'de yayımlanan *Ay Batarken*'le sürdürdü. Aynı yıl, Carol'la olan evliliği sona erdi ve Gwyndolyn Conger'la evlendi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında savaş muhabirliği yaptı. Savaş sonrasında arka arkaya *Sardalye Sokağı* (1945), *Asiler Otobüsü* (1947), *İnci* (1947) adlı kitaplarını çıkardı. 1944 ve 1946'da iki oğlu oldu: Thomas Myles ve John. 1948'de Gwyndolyn'le boşandılar ve 1950'de Elaine Scott'la evlendi. *Çılgın Dünyadan Uzak* (1951), *Cennetin Doğusu* (1952), *Tatlı Perşembe* (1954), *Ben Bir Devrimciyim* (1954), *Pippin IV'ün Kısa Süren Saltanatı* (1957), *Bir Savaş Vardı* (1958), *Kaygılarımızın Kışı* (1961) yayımlandı. 1962'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Komite, yazarın "duygudaşlık yoluyla yarattığı mizah ve keskin bir toplumsal anlayışla bir araya getirdiği gerçekçi ve yaratıcı üslubu" nedeniyle bu ödülü verdiğini açıkladı. Ardından *Köpeğim Charley ile Amerika Yollarında* (1962) ve *Amerika ve Amerikalılar* (1966) yayımlandı. 1966'da, dedesinin de yaşadığı ve hayatını kaybettiği topraklara, İsrail'e seyahat etti. 1968'deki grip pandemisinde, New York'ta, 20 Aralık'ta kalp yetmezliğinden hayatını kaybetti.

İÇİNDEKİLER

Birinci Bölüm.....	7
İkinci Bölüm.....	27
Üçüncü Bölüm.....	47
Dördüncü Bölüm.....	59
Beşinci Bölüm.....	65
Altıncı Bölüm.....	79
Yedinci Bölüm.....	97
Sekizinci Bölüm.....	113

Birinci Bölüm

Saat on kırk beşte her şey bitmişti. Kasaba işgal edilmiş, savunmaya çalışanlar yenilmiş, savaş sona ermişti. İşgalci, bu harekâta da büyük harekâtlar için sarfettiği dikkatle hazırlanmıştı. Bu pazar sabahı postane memuru ve polis şefi, herkesin sevgilisi bakkal Bay Corell'in teknesiyle balığa çıkmışlardı. Corell onlara kız gibi yelkenlisini ödünç vermişti. Postane memuru ve polis şefi, içi askerlerle dolu koyu renkli, küçük nakliye gemisinin sessizce yanlarından geçişini gördüklerinde, karadan millerce açıktaydılar. Kasabanın önde gelen memurları olarak kesinlikle onları ilgilendiren bir durumdu bu ama onlar limana nihayet döndüklerinde, müfreze kasabayı çoktan teslim almıştı. Polis şefi ve postane memuru Belediye Sarayı'ndaki ofislerine giremediler bile, hakları konusunda ısrarcı olduklarında da savaş esiri olarak tutuklanıp kasabanın nezarethanesine kapatıldılar.

Sivil savunma bölümünü oluşturan on iki kişinin hepsi birden bu pazar sabahı kasabanın dışındaydı çünkü herkesin sevgilisi Bay Corell, kasabaya sekiz kilometre mesafede, tepelerdeki ormanlık alan içinde yer alan mükellef arazisin-

de düzenlenen bir atış yarışması için onlara öğle yemeği, nişan tahtası, fişek ve ödül bağışlamıştı. İri kıyım, hımbıl delikanlılardan oluşan sivil savunma bölüğü uçakların sesini duymuş, uzaktan paraşütlerin indiğini görmüş ve olabildiğince hızlı kasabaya geri dönmüşlerdi. Onlar geldiğinde işgalci caddenin iki yanına makineli tüfekleri yerleştirmişti bile. Çok az savaş deneyimi olan ve hiç yenilgi deneyimi olmayan hımbıl askerler tüfekleriyle ateş açmıştı. Makineli tüfeklerin sadece bir dakika takırdamasıyla altı asker delik deşik ölü yığınlar, üç asker delik deşik yarı-ölü yığınlar dönüşmüş, üç asker de tüfekleriyle tepelere doğru kaçmıştı.

Saat on buçukta işgalcinin bandosu, kasaba meydanında güzel, duygusal bir müzik çalıyor, ağızları hafif açık, gözleri şaşkın kasabalılar, kollarında makineli tüfek tutan gri miğferli adamları seyrederek müziği dinliyorlardı.

Saat on otuz sekizde delik deşik olmuş altı asker gömülmüş, paraşütler katlanmış, müfreze Bay Corell'in rıhtımdaki deposuna yerleşmiş, tam bir müfrezeye yetecek miktardaki portatif karyolayla battaniyeyi raflardan indirmişti.

Saat on kırk beşte yaşlı Belediye Başkanı Orden'a, işgalcilerin komutanı Albay Lanser'ın resmî görüşme talebi iletilmiş ve görüşmenin saat tam on birde Başkan'ın beş odalı sarayında gerçekleşeceği bildirilmişti.

Sarayın çalışma odası gayet şirin ve rahattı. Döşemeleri yıpranmış altın yaldızlı sandalyeler, yapacak işi olmayan fazlaca kalabalık uşaklar gibi dizilmişlerdi. Kavisli mermer şöminedeki küçük ızgarada sadece korlar kalmıştı ve hemen yanında da elle boyanmış bir kömür kovası duruyordu. Şömine rafının üzerinde, iki yandaki tumbul vazoların ortasında, bebek heykelcikleriyle bezeli bir porselen saat vardı. Koyu kırmızı duvar kâğıdının desenleri yaldızlıydı, doğramalarsa beyaz, güzel ve temizdi. Duvarlardaki tablo-

lar, tehlike altındaki çocuklar karşısında iri köpeklerin gösterdiği şaşırtıcı kahramanlık konusunu işliyordu. Etrafta iri bir köpek olduğu müddetçe ne su, ne ateş ne de deprem ilişebilirdi çocuğa.

Şöminenin yanında ihtiyar Doktor Winter oturuyordu, sakallı, munis, kasabanın tarihçisi ve hekimi. Kucağında başparmaklarını birbiri etrafında çevirip dururken etrafa hayretle bakıyordu. Doktor Winter öyle basit bir adamdı ki ancak derin bir adam ondaki derinliği görebilirdi. Belediye Başkanı'nın hizmetkârı olan Joseph'e baktı, dönüp duran parmaklarının ne kadar şaşırtıcı görüldüğünün farkında mı diye.

“On bir mi?” diye sordu Doktor Winter.

Joseph dalgın dalgın karşılık verdi. “Evet efendim. Notta on bir yazıyordu.”

“Notu sen mi okudun?”

“Hayır efendim, Başkan Hazretleri okudular bana.”

Joseph, sandalyeleri son yerleştirdiğinden beri yerlerinden oynamışlar mı anlamak için tek tek yokluyordu. Mobilyaların münasebetsiz, sinsi ya da tozlu olmalarını bekleyerek alışkanlıktan surat asıyordu onlara. Başkan Orden'in insanların önderi olduğu bir dünyada Joseph de mobilyaların, çatal bıçağın ve tabakların önderiydi. Joseph yaşlıca, zayıf ve ciddi bir adamdı ve hayatı öyle karmaşıktı ki ancak derin bir adam onun basit olduğunu anlayabilirdi. Doktor Winter'in parmaklarını çevirmesinde şaşılacak bir şey görmüyordu; hatta bu hareket sinirine dokunuyordu. Joseph çok önemli şeylerin vuku bulduğundan şüpheleniyordu, yabancı askerlerin kasabaya gelmesi, sivil savunmacıların öldürülmesi ya da tutuklanması filan. Er ya da geç Joseph bu konuda bir fikir sahibi olacaktı. Laubaliliğe, çevrilen başparmaklarına ya da mobilyaların zirzopluklarına tahammülü yoktu. Doktor Winter sandalyesini durması gerektiği yerin bir iki santim

ötesine çekti ve Joseph sabırla sandalyeyi eski yerine koyacağı dakikayı beklemeye başladı.

Doktor Winter tekrar etti, “Saat on birde burada olacaklar demek. Çok dakiktirler Joseph.”

Joseph onu dinlemeden cevap verdi. “Evet efendim.”

“Çok dakiktirler,” diye tekrar etti Doktor.

“Evet efendim,” dedi Joseph.

“Zaman ve makineler konusunda çok titizdirler.”

“Evet efendim.”

“Kaderleri onları beklemeyecekmiş gibi aceleyle koşarlar kadere doğru. Geçerken de dönen dünyaya omuz atarlar.”

Joseph, “Haklısınız efendim,” dedi, sırf “Evet efendim,” demekten bıktığı için.

Joseph bu minval üzere ilerleyen konuşmalardan hoşlanmazdı çünkü herhangi bir konuda fikir sahibi olmasına faydası dokunmazdı bu konuşmaların. Joseph birkaç saat sonra aşçıya, “Çok dakik insanlar Annie,” diyecek olsa hiçbir anlam ifade etmezdi. Annie önce “Kim?” sonra “Neden?” ve son olarak da “Saçmalama Joseph,” derdi. Joseph daha önce de Doktor Winter’ın yorumlarını alt kata taşımaya çalışmış, hep aynı akıbete uğramıştı: Annie hep bunların saçma olduğuna karar vermişti.

Doktor Winter gözlerini parmaklarından kaldırıp, sandalyeleri disipline eden Joseph’e baktı. “Başkan ne yapıyor?”

“Albay’ı kabul etmek için giyiniyor efendim.”

“Sen ona yardım etmiyor musun? Kendi kendine doğru düzgün giyinemez.”

“Hanımefendi yardım ediyor. Hanımefendi onun mükemmel görünmesini istiyor. Hatta,” Joseph bunu söylerken hafif kızardı, “kulaklarındaki tüyleri bile kesiyor efendim. Gıdıklanıyor. Başkan benim kesmeme asla izin vermez.”

“Gıdıklanır tabii,” dedi Doktor Winter.

“Hanımefendi ısrar ediyor,” dedi Joseph.